

Nový odpadový balíček prošel Sněmovnou. Platit začne už po novém roce!

První prosincový den poslanci schválili tzv. **odpadový balíček**, který obsahuje nový zákon o **odpadech**, nový zákon o výrobcích s **ukončenou životností**, novelu zákona o **obalech** a novelu zákona o **místních poplatcích**. Pro obce jsou zásadní zejména první a poslední uvedený. Sněmovna tedy odmítla snahu senátorů **odložit účinnost** o rok, a to i přesto, že Senát poukazoval na to, že prováděcí předpisy nejsou dostatečně připraveny, což by podle nich mohlo po novém roce způsobit chaos v nakládání s odpady. Odklad účinnosti odpadového zákona žádalo i Sdružení místních samospráv ČR, které společně se Spolkem pro obnovu venkova ČR vyzvalo před hlasováním Sněmovny ministra životního prostředí Richarda Brabce, aby návrh senátorů podpořil.

Co se tedy mění v odpadovém zákoně?

Zákon o odpadech přináší celou řadu novinek. Věnovat se budeme jen těm z pohledu obcí zásadním. První změny zaznamenáváme v pojmech. Zatímco „odpad“ je stále každá movitá věc, které se osoba zbavuje, má úmysl nebo povinnost se jí zbavit, pojem „**komunální odpad**“ zákonodárce rozšířil o vyjmenování různých druhů odpadů, ale zároveň i o negativní vymezení, kdy mimo jiné uvádí, že **do komunálního odpadu nepatří stavební a demoliční odpad**. Pro jeho citaci bychom potřebovali další článek.

Co v zákoně naopak již **nenajdete**, je pojem „**oprávněná osoba**“. Naproti tomu byl rozšířen okruh původců odpadů, kterým je kromě obce a podnikatelských subjektů také „**každý, při jehož činnosti odpad vzniká**“. Jedná se však pouze o formální rozšíření, protože povinnosti jsou stanovovány pouze prvním dvěma jmenovaným.

Zákon nově také upravuje podmínky **školišního sběru**, díky čemuž může škola od žáků nebo studentů přebírat odpady papíru, plastů a kovů z domácností. V tomto případě se na školy nevztahují povinnosti provozovatele zařízení.

Velmi diskutovanou novinkou je pak podmínka, že „**odděleně soustředěvané komunální odpady vhodné k opětovnému použití nebo recyklaci, zejména papír, plasty, sklo, kovy, textil a biologický odpad, nesmí být předány k odstranění, s výjimkou odpadu vzniklého při jejich zpracování, pokud je jeho výhřevnost v sušině nižší než 6,5 MJ/kg, a splňuje kritéria stanovená vyhláškou ministerstva...**“.

Nový odpadový zákon posouvá o šest let konec skládkování

Ke změně došlo také v případě **zákazu skládkování** (nyní rok 2024) a jeho parametrů (recyklovatelné, využitelné a smíšený komunální odpad). Podle nového znění již provozovatel skládky nesmí od 1. ledna 2030 na skládku ukládat odpady, jejichž výhřevnost v sušině je vyšší než 6,5 MJ/kg, které překračují limitní hodnotu parametru biologické stability AT4 stanovenou v příloze č. 10 k tomuto zákonu, nebo které je za stávajícího stavu vědeckého a technického pokroku možné účelně recyklovat.

Od roku 2025 musí obce odděleně sbírat i textil...

Asi nejdůležitější změny pro obce přináší § 59, podle kterého musí obce nově **od 1. 1. 2025 odděleně sbírat také textil**. Co bude ovšem zřejmě větší problém, je povinnost obcí zajistit, aby odděleně soustředěvané recyklovatelné složky komunálního odpadu tvořily v kalendářním roce 2025 a následujících letech alespoň 60 %, v kalendářním roce 2030 a následujících letech alespoň 65 % a v kalendářním roce 2035 a následujících letech alespoň 70 % z celkového množství komunálních odpadů. Naopak obcím odpadá povinnost zpracovávat obecně závaznou vyhlášku o systému odpadového hospodářství obce, stejně jako Plán odpadového hospodářství. **Dojde však ke zpřísnění provozu komunitních kompostáren**.

Obce budou muset pravidelně informovat o způsobech a rozsahu vytríděného odpadu

Obce budou mít rovněž **zcela novou povinnost informovat nejméně jednou ročně formou umožňující dálkový přístup o způsobech a rozsahu odděleného soustředěování komunálního odpadu, využití a odstranění komunálního odpadu a o možnostech prevence a minimalizace vzniku komunálního odpadu. Nejméně jednou ročně musí obec zveřejnit způsobem umožňujícím dálkový přístup kvantifikované výsledky odpadového hospodářství obce včetně nákladů na provoz obecního systému. Za nesplnění této povinnosti hrozí obci sankce ve výši až 100 000 korun.**

Mění se výše poplatku za skládkování

Předloha počítá s **růstem poplatků** za ukládání odpadu na skládkách. **Ze současných 500 korun budou postupně stoupat od 800 v roce 2021 na 1 850 korun v roce 2029 a dále.** Zákon však uvádí možnost tzv. **třídící slevy** s tím, že stávající výši skládkovacího poplatku bude platit ta obec, která na skládku uloží maximálně určené množství odpadu. **Výjimku z vyššího poplatku získá tím, že k odstranění předá v roce 2021 maximálně 200 kg na obyvatele, přičemž hranice se postupně snižuje až na 120 kg na obyvatele v roce 2029. Nad tuto míru pak již platí plnou výši skládkovacího poplatku.**

Jak na poplatky?

K poměrně zásadním změnám došlo také u **poplatků za odpady vybíraných od občanů**. Jejich výše se bude řídit výhradně zákonem o místních poplatcích. V předpisu naleznete dva způsoby, jak je stanovit. Prvním je „**Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství**“, kdy se jedná o jakousi modifikaci stávajícího poplatku za provoz systému nakládání s vazbou na trvalé bydliště. Druhou možností je „**Poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovitosti věci**“, jehož předmětem je platba za smíšený komunální odpad z jednotlivých nemovitostí. Poplatek se bude vypočítávat z hmotnosti odloženého odpadu nebo z jeho objemu, případně z kapacity soustředěvacích prostředků.

SMS ČR si od ministerstva vyžádá metodické pokyny

Nová úprava přináší celou řadu otázek a **nejasností**. Proto se SMS ČR obrátí na Ministerstvo životního prostředí s požadavkem na vytvoření **metodického pokynu**, k čemuž se rezort už dříve zavázal. Pro úplnost je dále nutné uvést, že zrušena byla poslední stávající možnost výběru platby za odpady od občanů – smlouva. Je zřejmé, že obce již letos nezvládnou změnit své obecně závazné vyhlášky tak, aby odpovídaly novým pravidlům. Zákony na to naštěstí pamatují v **přechodných ustanoveních**. Podrobnější informace se dočtete na webu www.smscr.cz v aktualitách (ze dne 6. 11. 2020).

Otazníky a nejasnosti? Nebojte se zeptat!

Co říkají prováděcí předpisy, ještě není tak úplně známo. Ačkoliv v době přípravy článku zbývalo do účinnosti zákona méně než 30 dní, vyhláška o podrobnostech nakládání s odpady byla teprve v připomínkovém řízení s termínem zaslání připomínek do 17. 12. Je tedy otázkou, jak rychle dojde během svátků k jejich vypořádání a následnému zveřejnění ve Sbírce zákonů a samozřejmě v jakém znění. Každá nová legislativa s sebou přináší řadu otázek a nejasností. U té odpadové tomu není jinak. Budeme se snažit na každou vaši otázku nalézt prostřednictvím Ministerstva životního prostředí odpověď. Jak ale ministr Richard Brabec mnohokrát ve svých proslovech řekl, obracet se na jeho rezort můžete s dotazy i vy sami.

leg